

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V saboto 13. marca (ranoživna) 1852.

List 21.

Narodska pesmica iz Liburnie.

(Zapisana kakor čujena.)

Anica se je	»Jaz sam roda
Materi molila,	Uboga sirota,
Da ju pusti	Brez milog otca
Za goru po vodu.	Brez mile majčice«.
»Ne hod', Ane,	On govori sluge:
Za goru po vodu,	»»Spodaj njoj ti vidro
Zač je voda	Hladne vodice,
Z mejo ograjena	I ju ti sprevedi
I ju čuva	D' one černe gore;
Premladi Orlando,	Zapevajte lepo,
Ki je prevaril	Daj' vas čut' daleko««.
Do devet devojak	Kada oni pridu
I tebe če	U onu čerņu goru,
Anice! deset«. —	Zapevaju lepo,
Šetje Anice	Da jih čut' daleko.
U devetu kamaru	I on jo opita:
I ubukla se je	»»S koga roda j' ona?««
Čaj' naj leplje mogla;	»Ja sam roda
Zela je vidro,	Kraljevića Marka
I seče po vodu.	A hécčica
Kada pride	Jura Kamenčića«.
Za onu čerņu goru	Povede sluga
Reče njemu:	Svomu gospodaru;
»Pomoz' Bože,	A gospodar mu
Premladi Orlando!«	Zalostno zavapi:
»»Bog te primi	»»Nij' me prevarila
Premlada devojko!	Sva turška vojska,
Povedi ti meni	Koliko me je
S kega roda si ti?««	Anica devojka««.

Molila (prosila), zač (ker), prevaril (goljufal), šetje (gre), ubukla (oblekla), daleko (dalječ), zavapi (odgovori, zakriči).

Kako v tacih krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kapnice napraviti.

Spisal Juri Pajk.

V mnogih krajih je sila težavno in skoraj nemogoče si vodnjakov ali štirinj (Brunnen) napraviti. V tacih nar bolje kaže, si kapnic (Cisternen) narediti, ktere, če so dobro napravljene, predvidovajo gospodarje s potrebno vodo saj za živino, kuho, perilo, in ob nevarnosti ognja.

Kapnice so pa le takrat dobre, kadar so dobro napravljene. Po mojih mislih in skušnjah se napravljajo nar bolje takole:

Na pripravnim kraji dvoriša, ali kjer scer hoče kdo kapnico imeti, da se v nji več ali manj vode nabira, ali če hočeta dva soseda ali trije skupej eno kapnico imeti, pa tako, da se zamore deževnica lahko stekati, se skoplje kakor za navaden vodnjak ali štirno okrogla jama 16 čevljev in pol globoka, in 10, 13 ali 16 čevljev široka.

Bolji je, da je kapnica širji kakor da je pregloboka, ker izkopanje zemlje na globoko, in

zidanje stranskih sten iz globociga veliko več stroškov prizadene, kakor če je kapnica nižji in bolj na široko izdelana.

Je jama do 16 čevljev in pol na globoko dokopana, se poravná njeno dno čez in čez popolnoma ravno. Po tem se postavi lih na sredo jame koleč, ki mora terdno stati, in v njegov zgornji konec se zabije žebelj brez glave; v ta žebelj se natakne na koncu prevertana lašta, ktera se okoli žeblja suče in za méro služi, da se širočina jame krog in krog enako velika napravi; — se vé da ta lašta, ktera polovico jamne širočine premerja, se ima ravno za to polovico jamne širočine dolga napraviti; postavim: kapnica ima 1 sežinj široka biti, po tem mora lašta pol sežnja ali 3 čevlje dolga biti; je kapnica 2 sežnja široka, se mora 1 sežinj dolga lašta za mrež napraviti. Dalo bi se tudi z motozam (z žnoro) meriti, pa motoz je goljufiv.

Je širočina jame krog in krog na to vižo natanjko zmerjena, se začne zidati, in scer tako, da se cegli tako eden na družiga pokladajo, da se njih notranja, to je, v kapnico obernjena plat vedno tiste lašte dotikuje, ktero ima zidar za mero širočine. Tako se zida krog in krog.

Je okrožje jame na to vižo za nekaj čevljev s cegli dozidano, se tisti prostor, ki je zadej za ceglam in med zemljo, prav terdno z dobro ilovco zatlači za dobriga pol čevlja. Pri tem delu je pa skerbno na to gledati, da med ilovco celò nič šute ali kakiga pëska ne pride, ker bi scer po ti šuti voda iz kapnice vhažala, in bi se tako kmalo posušila.

Je tako en del kapnice obzidan in z ilovco zatlačen, se začne naprej zidati in poredama z ilovco zadej terdno zadelovati, tako dolgo, da še 3 čevlje do verha kapnice manjka.

Sedaj se prevdari: na kateri strani se bo žleb ali kanal napravil, po katerim se bo dežnica izpod kapa v kapnico stekala. (Dalje sledi.)

Kako napise na pisma narejati.

Mnogo pisem na pošto pride, na kterih so taki napisi, da človek ne vé, kam da bi pismo poslal, da bi prav bilo. To velja posebno od tistih napisov, ki se glasé na kako sosesko, kterih je več enacega imena, in ako ni pristavljeno, v kterem kraju, pri kterej pošti, ali pri kterem mestu ta soseska leži. Tako na priliko bi bil pomanjkljiv napis:

Naj prejme J. J.

v

Bistrici,

ker je Bistric na Krajskem, Štajarskem in po družih krajih veliko. Ako se še pristavi: „Na Notranjskem ali Bohinskem itd.“ bo pismo kmalo